

Informace ze zdravotnictví Jihomoravského kraje

Ústavu zdravotnických informací a statistiky
České republiky

Brno
23.9.2004

19

Oční péče - činnost v Jihomoravském kraji v roce 2003

Podkladem pro zpracování dat o činnosti očního oboru v kraji je roční výkaz A (MZ) 1-01, který vyplňuje každá oční ordinace, včetně ambulantních částí nemocnic. Výkazy jsou součástí Programu statistických zjišťování v České republice, který byl uveřejněn ve Sbírce zákonů ČR formou vyhlášky č. 470/2002 Sb. a její samostatné přílohy č. 2, částka 163 ze dne 19.11.2002. Program byl sestaven v souladu se zákonem o státní statistické službě, č. 89/1995 Sb., ve znění pozdějších předpisů.

Personální zajištění poskytované péče

Podle Registru zdravotnických zařízení (dále RZZ) zabezpečovalo ambulantní oční péči v kraji 67 odborných ordinací ve zdravotnických zařízeních rezortu zdravotnictví (65) a rezortu obrany a spravedlnosti (2). Koncem roku v nich pracovalo celkem 83,74 lékařů a 108,53 středních zdravotnických pracovníků (dále SZP) v evidenčním počtu. Pracovníci jsou vždy uváděni v tzv. přepočteném počtu, což je součet úvazků.

V tabulkách uvedené kapacitní údaje a údaje o činnosti a z nich vypočtené ukazatele jsou za zařízení, která odevzdala vyplněný výkaz. Vyplněný výkaz odevzdaly 63 oční ambulance, tzn., že předložená informace se týká 79,74 lékařů, tj. 95,2 % všech očních lékařů, a 104,53 SZP v evidenčním počtu. Kromě nich se na výkaze sledují tzv. smluvní pracovníci, kteří poskytují v zařízeních zdravotní péči, ale nepatří do evidenčního počtu pracovníků, pracují na dohodu, na smlouvu o dílo nebo jako spolupracující rodinní příslušníci; v kraji takto pracovalo 0,70 lékařů a 3,15 SZP. Oční péče byla poskytována v ambulancích lůžkových zařízení (23,4 % lékařů), v samostatných ordinacích (64,1 % lékařů) a na poliklinikách (12,5 % lékařů). V přepočtu na 10 tisíc obyvatel kraje připadá 0,72 lékaře (ČR 0,80), nejméně v okrese Břeclav (0,24), protože jedna ambulance ukončila v polovině roku činnost a další neodevzdala výkaz, ale i přesto by relace byla nepříznivá (0,33). O tom, že zajištění oční péče v okrese Břeclav v roce 2003 nebylo dostatečné vypovídá také vysoký počet léčených pacientů na jednoho lékaře a nízký počet ošetření na jednoho pacienta. Podobná, i když o něco příznivější, byla situace v okrese Brno-venkov. V obou případech se lze domnívat, že jejich obyvatelé vyhledali očního lékaře v sousedních okresech.

Personální zajištění ambulantních služeb podle druhu zařízení

Druh zařízení	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾	
		lékařů	SZP
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	9	18,79	48,59
Samostatná ordinace lékaře specialisty	50	51,60	42,54
Ostatní ambulantní zařízení	4	10,05	16,55
Jihomoravský kraj	63	80,44	107,68

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

Personální zajištění ambulantních služeb podle území

Území	Počet ZZ a pracovišť	Počet zaměstnanců ¹⁾		Počet lékařů na 10 tisíc obyvatel ²⁾
		lékařů	SZP	
Blansko	5	4,20	4,20	0,39
Brno-město	32	49,94	75,89	1,35
Brno-venkov	5	5,00	4,80	0,31
Břeclav	3	3,00	2,00	0,24
Hodonín	8	7,84	8,99	0,50
Vyškov	4	4,70	4,50	0,54
Znojmo	6	5,76	7,30	0,50
Jihomoravský kraj	63	80,44	107,68	0,72
ČR	687	821,97	918,76	0,80

¹⁾ Součet úvazků (včetně smluvních)

²⁾ Obyvatelé k 31.12.2003

Činnost očních ambulancí

Oční ambulanci navštívilo téměř 28 % z celkového počtu obyvatel kraje. Počet léčených pacientů se proti minulému roku snížil o 3 %. Na 10 tisíc obyvatel kraje připadlo 2 797 léčených osob (ČR 3 073). Na jedno lékařské místo v kraji bylo vykázáno 3 900 léčených pacientů. Nejvíce pacientů na jednoho lékaře vykázal okres Břeclav (6 405), nejméně okres Brno-město (3 214).

V průběhu roku 2003 poskytly oční ambulance celkem 569 597 ošetření-vyšetření (dále jen ošetření), což představuje proti roku 2002 snížení o 3,6 %. Na jednu léčenou osobu v kraji připadlo 1,8 ošetření, stejně jako v letech 2001 a 2002 (ČR 1,8) a na jedno lékařské místo 7 081 ošetření (ČR 6 708). Nejvíce ošetření na jednoho lékaře vykázal okres Znojmo (10 786), kde došlo k poklesu lékařských úvazků. Na 10 tisíc obyvatel kraje připadlo 5 078 ošetření (ČR 5 405 ošetření). Nejčastěji vyhledali pacienti odborného lékaře v okrese Brno-město, kde připadlo na 10 tisíc obyvatel 8 555 ošetření. Nejnižší počet ošetření na 10 tisíc obyvatel byl vykázán v okrese Břeclav (1 898).

Proti roku 2002 došlo ke snížení počtu léčených osob i počtu ošetření, okresy však vykazaly rozdílné hodnoty. V okrese Břeclav došlo ke snížení počtu ošetření na 79,1 % a počtu léčených osob na 81,4 %. Jedno zařízení neodevzdalo výkaz a jedno ukončilo činnost (obě zařízení po jednom lékařském místě). V Brně-městě poklesl počet ošetření na 97,3 % a počet léčených pacientů na 98,3 % při snížení lékařských úvazků o 0,85. K poklesu došlo z důvodu neodevzdání výkazů tří zdravotnických zařízení s celkovým úvazkem lékařů 3,00. Naopak nárůst činnosti zaznamenali v okrese Blansko, kde vznikla během roku 2003 nová ordinace a došlo tak k navýšení lékařských úvazků o 0,20, počet ošetření se zde zvýšil na 104,1 %.

Činnost očních pracovišť podle druhu zařízení

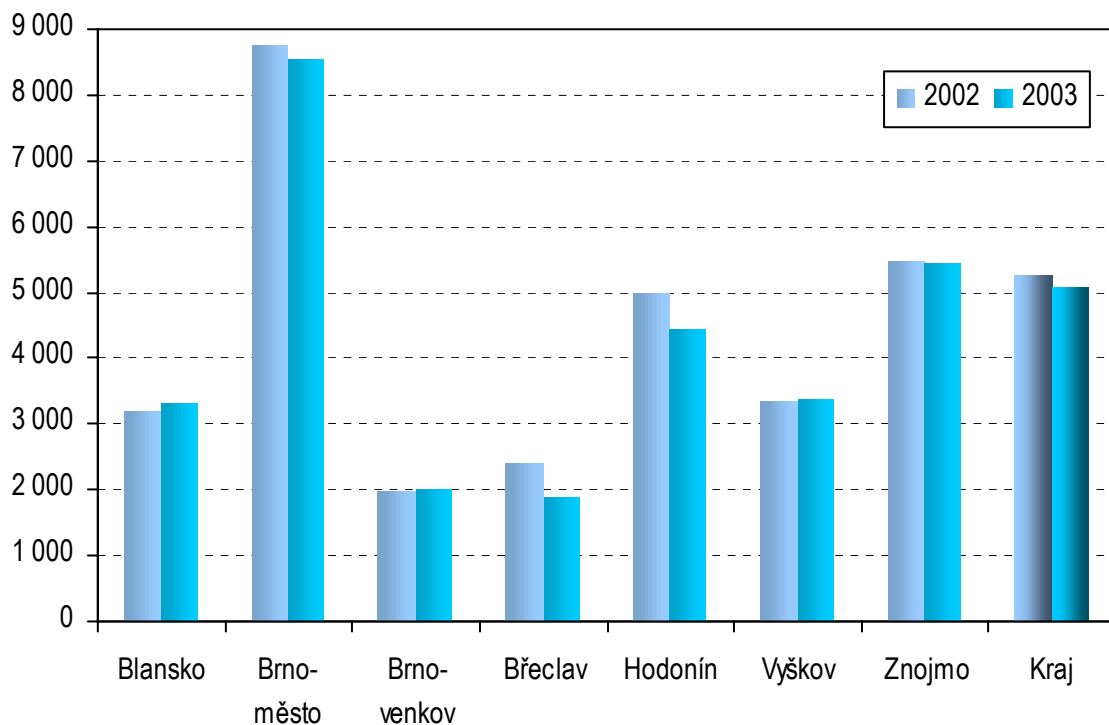
Druh zařízení	Počet léčených pacientů		Počet ošetření-vyšetření		
	celkem	na 1 lékaře	celkem	na 1 pacienta	na 1 lékaře
Ambulantní část lůžkových zdravotnických zařízení	71 957	3 829,5	165 713	2,3	8 819,2
Samostatná ordinace lékaře specialisty	208 025	4 031,5	348 877	1,7	6 761,2
Ostatní ambulantní zařízení	33 741	3 357,3	55 007	1,6	5 473,3
Jihomoravský kraj	313 723	3 900,1	569 597	1,8	7 081,0

Činnost očních pracovišť podle území

Území	Počet léčených pacientů			Počet ošetření-vyšetření			
	celkem	na 1 lékaře	na 10 tis. obyvatel ¹⁾	celkem	na 1 lékaře	na 1 pacienta	na 10 tis. obyvatel ¹⁾
Blansko	19 105	4 548,8	1 777,0	35 655	8 489,3	1,9	3 316,3
Brno-město	160 516	3 214,2	4 341,6	316 310	6 333,8	2,0	8 555,5
Brno-venkov	21 924	4 384,8	1 352,1	32 594	6 518,8	1,5	2 010,1
Břeclav	19 215	6 405,0	1 560,3	23 371	7 790,3	1,2	1 897,8
Hodonín	41 714	5 320,7	2 634,1	70 197	8 953,7	1,7	4 432,7
Vyškov	16 105	3 426,6	1 856,7	29 344	6 243,4	1,8	3 383,0
Znojmo	35 144	6 101,4	3 081,7	62 126	10 785,8	1,8	5 447,7
Jihomoravský kraj	313 723	3 900,1	2 796,9	569 597	7 081,0	1,8	5 078,1
ČR	3 135 332	3 814,4	3 073,4	5 513 925	6 708,2	1,8	5 404,9

¹⁾ Obyvatelé k 1.7.2003

Počet ošetření - vyšetření na 10 000 obyvatel

Dispenzarizovaní pacienti pro vybranou diagnózu

Jde o pacienty trpící glaukomem, strabismem a zhoubným novotvarem oka a očních adnex, kteří jsou pod stálým lékařským dohledem. Jeden pacient může být uveden i vícekrát, pokud je sledován pro více diagnóz.

Glaukom

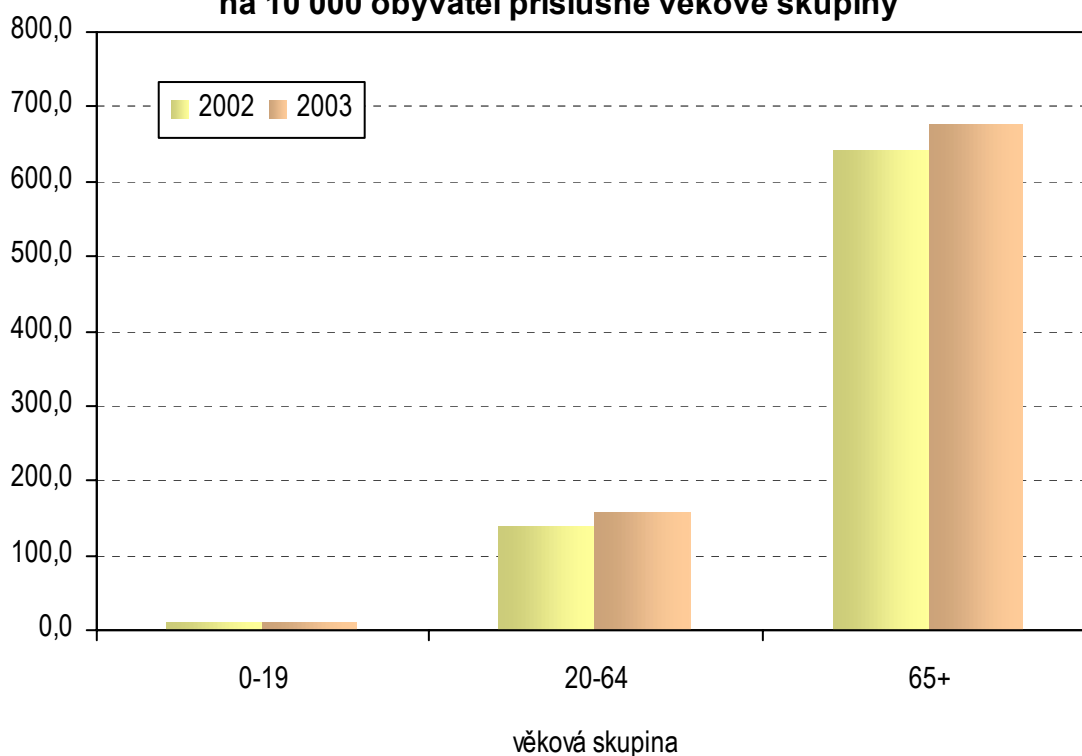
Pro diagnózu glaukom (*H40.0, H40.1, H40.2, H40.8*) byl dispenzarizován celkem 22 501 pacient, což znamená nárůst proti roku 2002 o 8,7 %. Na 10 tisíc obyvatel kraje připadlo 200 případů (184 v roce 2002), ČR 243 případy. Onemocnění glaukomem se týká především starších občanů nad 65 let. Četnost výskytu glaukomu je úměrná věku. Na 10 tisíc obyvatel kraje je četnost ve jmenované skupině 67krát vyšší než ve skupině do 19 let. Při porovnání počtu dispenzarizovaných pacientů nad 65 let podle okresů a přepočtu na 10 tisíc obyvatel je nejvyšší četnost v okrese Brno-město (1 277 případů), nejnižší četnost onemocnění v okrese Blansko (242 případy), obdobně tomu bylo v obou okresech i v minulém roce. Proti roku 2002 došlo k největšímu nárůstu dispenzarizovaných pacientů v okresech Hodonín, kde zaznamenali celkové navýšení na 129,5 %, a Brno-venkov na 120,1 %. Pokles dispenzarizovaných pacientů byl zjištěn pouze v okrese Břeclav, 87,4 %, což je v souladu s ostatními již komentovanými ukazateli.

Dispenzarizovaní pacienti s glaukomem

Území	Počet dispenzarizovaných				Dispenzarizovaní na 10 tisíc obyvatel ¹⁾			
	celkem	z toho ve věkové kategorii			celkem	z toho ve věkové kategorii		
		0-19	20-64	65+		0-19	20-64	65+
Blansko	859	3	479	377	79,8	1,3	70,2	242,6
Brno-město	14 381	192	6 699	7 490	389,1	26,5	280,8	1 277,4
Brno-venkov	1 458	13	610	835	89,3	3,6	58,7	356,0
Břeclav	688	2	271	415	55,9	0,7	34,1	261,3
Hodonín	2 285	15	1 431	839	144,5	4,2	141,9	385,0
Vyškov	1 157	2	661	494	133,2	1,0	120,2	401,1
Znojmo	1 673	13	1 104	556	146,6	4,9	152,0	370,2
Kraj	22 501	240	11 255	11 006	200,4	10,0	156,6	676,7
ČR	248 051	4 041	128 807	115 203	242,9	18,2	196,1	809,5

¹⁾ Obyvatelé podle věkových skupin k 31.12.2003

**Dispenzarizovaní pacienti s glaukomem
na 10 000 obyvatel příslušné věkové skupiny**

Strabismus

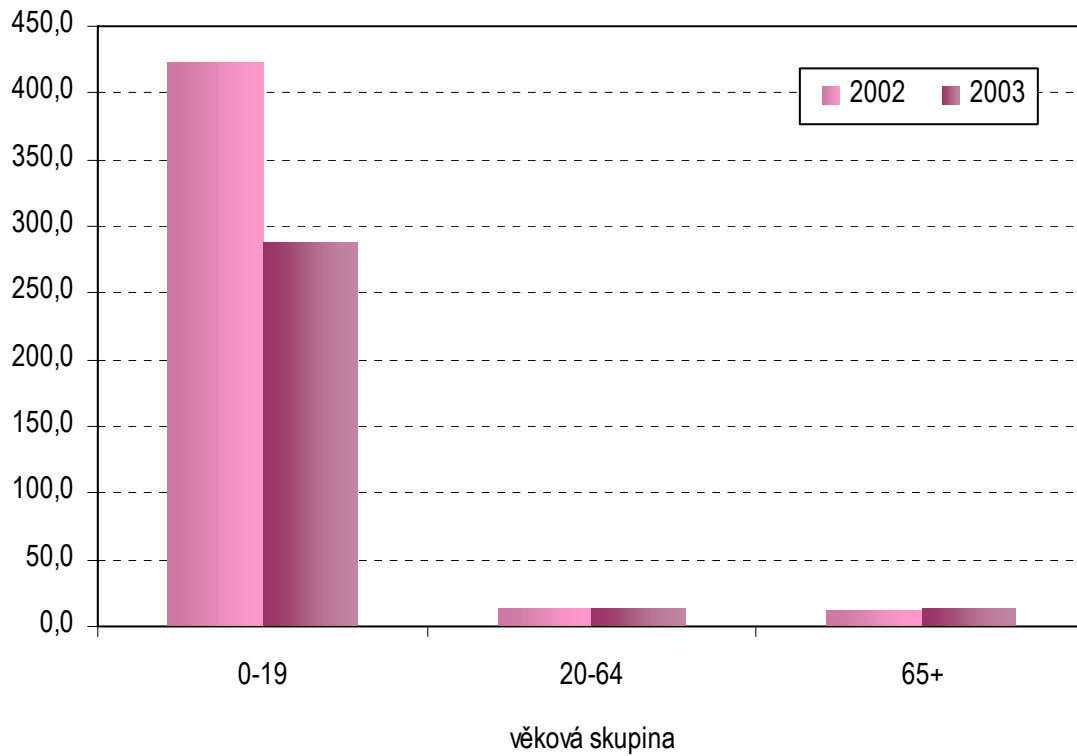
Pro diagnózu strabismus (H 50.-) bylo dispenzarizováno celkem 8 115 pacientů, což znamená pokles proti roku 2002 o rovných 30 %. Krajská relace na 10 tisíc obyvatel činila 72 případy (103 v roce 2002), ČR 82 případy. Onemocnění strabismem se týká především dětí a mladistvých do 19 let. Na 10 tisíc obyvatel kraje je četnost výskytu v této skupině 22krát vyšší než ve skupině nad 65 let. Při porovnání dispenzarizovaných pacientů do 19 let na 10 tisíc obyvatel příslušné věkové skupiny vykazují nejvyšší počet okresy Břeclav (482 případy) a Brno-město (456 případů), nejnižší pak okres Vyškov (81 případ). Krajský průměr dispenzarizovaných ve věkové kategorii do 19 let v přepočtu na 10 tisíc obyvatel činil 288 případů, což představuje dvě třetiny hodnoty roku 2002. Počet dispenzarizovaných pacientů se strabismem vzrostl pouze v okrese Hodonín, a to o 11 případů. Ve všech ostatních okresech zaznamenali pokles, v okrese Brno-město dokonce velmi výrazný, a to na 53,5 % roku 2002.

Dispenzarizovaní pacienti se strabismem

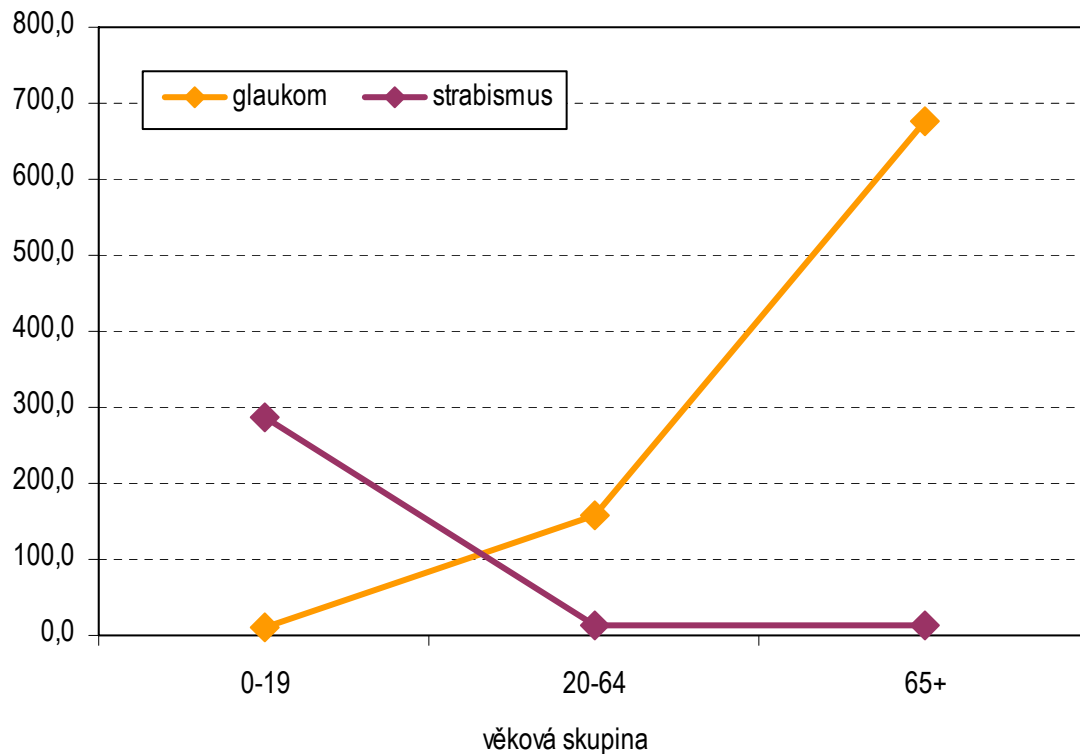
Území	Počet dispenzarizovaných				Dispenzarizování na 10 tisíc obyvatel ¹⁾			
	celkem	z toho ve věkové kategorii			celkem	z toho ve věkové kategorii		
		0-19	20-64	65+		0-19	20-64	65+
Blansko	534	534	-	-	49,6	223,9	-	-
Brno-město	3 765	3 302	377	86	101,9	456,2	15,8	14,7
Brno-venkov	846	541	237	68	51,8	150,6	22,8	29,0
Břeclav	1 570	1 330	217	23	127,6	481,7	27,3	14,5
Hodonín	757	698	38	21	47,9	197,1	3,8	9,6
Vyškov	185	159	17	9	21,3	81,3	3,1	7,3
Znojmo	458	383	72	3	40,1	144,6	9,9	2,0
Kraj	8 115	6 947	958	210	72,3	288,0	13,3	12,9
ČR	83 661	71 886	10 419	1 356	81,9	324,0	15,9	9,5

¹⁾ Obyvatelé podle věkových skupin k 31.12.2003

Dispenzarizovaní pacienti se strabismem na 10 000 obyvatel příslušné věkové skupiny

Dispenzarizovaní pacienti s glaukomem a strabismem na 10 000 obyvatel příslušné věkové skupiny

Zhoubný novotvar oka a očních adnex

Pro onemocnění zhoubným novotvarem oka a očních adnex (C 69.-) byli v kraji dispenzarizováni 204 pacienti (157 v roce 2002), což znamená nárůst proti roku 2002 o 29,9 %. V přepočtu na 10 tisíc obyvatel kraje připadá 1,8 případu (1,4 v roce 2002), ČR 2,6 případu. Nejvyšší počet dispenzarizovaných vykazuje věková kategorie nad 65 let, v přepočtu na 10 tisíc obyvatel dané věkové kategorie šestkrát více než u ostatních obyvatel. Nejvíce pacientů s tímto onemocněním bylo dispenzarizováno v okrese Brno-město, celkem 138 případů, 23 pacienti ve věku do 19 let byli dispenzarizováni pouze v Brně.

Dispenzarizovaní pacienti se zhoubným novotvarem oka a očních adnex

Území	Počet dispenzarizovaných				Dispenzarizovaní na 10 tisíc obyvatel ¹⁾			
	celkem	z toho ve věkové kategorii			celkem	z toho ve věkové kategorii		
		0-19	20-64	65+		0-19	20-64	65+
Blansko	20	-	7	13	1,9	-	1,0	8,4
Brno-město	138	23	48	67	3,7	3,2	2,0	11,4
Brno-venkov	1	-	-	1	0,1	-	-	0,4
Břeclav	6	-	5	1	0,5	-	0,6	0,6
Hodonín	7	-	3	4	0,4	-	0,3	1,8
Vyškov	8	-	2	6	0,9	-	0,4	4,9
Znojmo	24	-	14	10	2,1	-	1,9	6,7
Kraj	204	23	79	102	1,8	1,0	1,1	6,3
ČR	2 620	221	1 161	1 238	2,6	1,0	1,8	8,7

¹⁾ Obyvatelé podle věkových skupin k 31.12.2003

Za odbornou konzultaci děkuji paní MUDr. Šárce Skorkovské, CSc.

Zpracovala: Dana Chalupová
 ÚZIS ČR Jihomoravský krajský odbor
 Výstavní 17/19, 603 00 Brno
 Telefon: 543 184 156, fax: 543 184 165
[e-mail: chalupova@uzis.cz](mailto:chalupova@uzis.cz)
<http://www.uzis.cz/>